

Karolinska institutet

Utvärderingsavdelningen
Aija Sadurskis

BESLUT

2002-10-08
Reg.nr 641-551-02

Förnyad prövning av rätt att utfärda sjuksköterskeexamen

Karolinska institutet får behålla rätten att utfärda sjuksköterskeexamen.

Ärendet

De korta och medellånga vårdutbildningarna utvärderades 1995 och 1999. Vid den andra utvärderingen av Karolinska institutets sjuksköterskeutbildning ansågs utbildningen inte vara högskolemässig. Högskoleverket beslöt den 2000-06-20 (reg.nr. 641-315-99) att institutets rätt att utfärda sjuksköterskeexamen skulle provas inom en tvåårsperiod.

De sakkunniga har granskat en handlingsplan och övrig dokumentation från institutet. Det skriftliga materialet har kompletterats med intervjuer med ledning, lärare och studenter vid ett besök på institutet. I samband med besöket bedömdes också tillgången till lokaler och bibliotek. Ett yttrande från de sakkunniga bifogas.

Bedömning

De sakkunniga anser att Karolinska institutet har tillräckliga förutsättningar att uppfylla de mål för sjuksköterskeexamen som finns angivna i högskoleförordningen. De rekommenderar att institutet får behålla examensrätten.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas yttrande och beslutar att Karolinska institutet får behålla rätten att utfärda sjuksköterskeexamen.

2002-10-08
Reg nr 641-551-02
Sid 2

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av utredare Aija Sadurskis. Vid beslutet var även avdelningschef Ragnhild Nitzler närvarande.

Sigbrit Franke

Aija Sadurskis

Kopia:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Uppföljning av utvärdering av Karolinska institutets sjuksköterskeutbildning

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendation	3
Uppdraget	4
Bedömaregruppen	4
Arbetet	4
Brister vid utvärderingen 1999	4
Bedömning	5
Utbildningens innehåll och organisation	5
Lärarkompetensen	5
Samordning med resten av institutet	6
Forskningsanknytningen	6
Studentinflytande	7
Lokaler och informationsförsörjning	7
Kvalitetsarbete	7
Omvårdnadsämnets ställning	7

Sammanfattande bedömning och rekommendation

Sedan den utvärdering som gjordes av sjuksköterskeutbildningen vid Karolinska institutet för tre år sedan har en stor satsning gjorts för att höja kvaliteten och att öka kvalitetstänkandet. Lärarkompetensen har höjts genom rekrytering av disputerade lärare och kompetensutveckling av befintliga lärare. Utbildningens struktur har förbättrats och huvudämnet omvårdnad blivit tydligare. Nya pedagogiska ansatser har stimulerat både lärare och studenter. Utbildningen är också bättre knuten till institutionens forskning. Institutet har arbetat medvetet med att ge alla utbildningsprogram lika hög status och att göra studenterna mer delaktiga i att påverka sin utbildning. Vi rekommenderar att Karolinska institutet får behålla sin rätt att utexaminera sjuksköterskor.

Uppdraget

De korta och medellånga vårdutbildningarna utvärderades 1995 och 1999 (*Vårdutbildningar i högskolan. En utvärdering* respektive *Utbildningar inom vård och omsorg – en uppföljande utvärdering*, Högskoleverkets rapporter 1996:7R och 2000:5R). Vid den andra utvärderingen av Karolinska institutets sjuksköterskeutbildning riktade den dåvarande bedömargruppen kritik mot institutet på flera punkter. Sammantaget ansågs utbildningen inte vara högskolemässig. Högskoleverket beslöt den 2000-06-20 (reg.nr. 641-315-99) att institutets rätt att utfärda sjuksköterskeexamen skulle prövas inom en tvåårsperiod. Inför ett beslut om den fortsatta handläggningen inkom Karolinska institutet i maj 2000 med en handlingsplan som visade de åtgärder institutet ämnade vidta för att åtgärda bristerna. Den prövning som nu gjorts (september 2002) grundas dels på handlingsplanen, dels på uppnådda resultat.

Bedömargruppen

Högskoleverket har förordnat prof Giggi Udén, Malmö högskola (ordf), prof Kenneth Asplund, Mithögskolan och Universitetet i Tromsø, direktör Elisabeth Holmgren, Landstingsförbundet, och studerande Sara Stavås att medverka i verkets prövning av en fortsatt rätt för Karolinska institutet att utfärda sjuksköterskeexamen.

Arbetet

Bedömargruppen har tagit del av dels Karolinska institutets handlingsplan från maj 2000, dels det material som institutet inkommit med inför denna prövning. Gruppen har också besökt institutet den 18 september 2002 och intervjuat följande personer: dekanus Vivi-Anne Sundqvist, ordförande i programkommittén Stefan Eriksson, programansvarig Eva Broberger Wiberg, lärarna Kathy Ehrlich, Margareta Forsberg-Larm, Barbro Gustavsson, Anita Halvarsson, Katri Manninen, Gun Nordström, Ulla Olivemark, Carol Tishelman och Marianne Wennerström, samt studenter. I samband med besöket träffade bedömarna också rektor Hans Wigzell.

Brister vid utvärderingen 1999

Vid utvärderingen 1999 ansåg bedömargruppen att sjuksköterskeutbildningens innehåll och organisation måste utvecklas så att studenterna kunde ges ett vetenskapligt förhållningssätt. Utbildningen behövde samordnas bättre med institutets övriga utbildningar. Lärarkompetensen i omvårdnadsämnet behövde förstärkas liksom forskningsanknytningen. Omvårdnadsämnet behövde tydliggöras. Dessutom behövde studentinflytandet utvecklas. Studenterna upplevde inte sin utbildning som högskolemässig avseende form och innehåll. Utbildningen var dessutom utspridd på olika ställen vilket uppfattades som ett stort problem.

Bedömning

Utbildningens innehåll och organisation

Den tidigare utvärderingen fann att progressionen i ämnet omvårdnad under utbildningens gång var otydlig. Litteraturen var för elementär och enligt de studenter som intervjuades var kraven för låga.

Utbildningen har gjorts om flera gånger och utbildningsplanen har då reviderats. Den senaste av utbildningsplanerna är betydligt bättre än de föregående. Även kursplanerna har omarbetats så att innehållet i kurserna blivit tydligare, ämnet omvårdnad är bättre beskrivet och ämnesprogressionen synligare. Kurslitteraturen har blivit betydligt bättre: litteraturförteckningarna omfattar mer ämnesspecifik och uppdaterad litteratur, avhandlingar och vetenskapliga artiklar.

Sedan den förra utvärderingen har problembaserat lärande, PBL, införts som undervisningsmetod. Efter en omställningsperiod är lärarna nu positiva till förändringen. Även studenterna rapporterar att det ofta krävs en tillvänjningstid.

Den kliniska utbildningen, som bedömdes som god redan vid den förra utvärderingen, har ytterligare förbättrats genom att nya tjänster kunnat göras till kombinationstjänster. Utvecklingen av utbildningen är ett gemensamt ansvar för institutionen och kliniken vilket förbättrar kopplingen mellan teori och praktik. Kopplingen underlättas också av att de kliniska inslagen återkommer under hela utbildningen.

Institutet har framgångsrikt prövat en ny modell för klinisk utbildning som inte bara gör det möjligt för klinikerna att ta emot fler studenter utan också förbättrat kvaliteten på den kliniska utbildningen.

Examinationsformerna har ändrats mot individuella tentamina och mer precisa krav. Enligt lärarna kan dock kriterierna för den teoretiska examinationen bli tydligare med den kliniska examinationen som förebild. Studenterna vill också att kraven blir bättre definierade.

Lärarkompetensen

Av de lärare som undervisade på sjuksköterskeprogrammet 1999 var relativt få disputerade. Adjunkterna saknade fördjupning i huvudämnet omvårdnad.

Adjunkternas möjlighet att genomföra magisterutbildning har förbättrats så att andelen med magisterutbildning ökat kraftigt. Andelen som har omvårdnad som huvudämne i sin magisterexamen i stället för vårdpedagogik har ökat genom de nya magistrarna. Under år 2002 och 2003 är det en stor grupp forskarstuderande vid Institutionen för omvårdnad som disputerar eller lägger fram sina licentiatavhandlingar.

Det högsta ansvaret för att utveckla huvudämnet vilar i dag på den enda professorn som dessutom inte har möjlighet att ägna detta tillräcklig tid. Antalet professorer på institutionen kommer dock

att öka när professorskompetenta lärare som rekryteras eller redan finns på institutionen befordras.

Institutionen måste försörjas med lärare som disputerat i ämnet omvårdnad genom både extern och intern rekrytering. Institutet har avsatt 10 miljoner kronor till rekrytering av lärare. Alla tjänster har inte kunnat besättas ännu men i avvaktan på att tillsättningarna skall bli klara har man anställt flera disputerade lärare som vikarier. Andelen lärare med doktors- eller licentiatexamen som undervisar i huvudämnet omvårdnad har ökat. Alla examinatorer är disputerade. Ett lektorat i geriatrisk omvårdnad har tillsatts. Fyra lektorstjänster och en postdokortjänst kommer att inrättas år 2002 och två lektorstjänster år 2003 tack vare den särskilda ekonomiska satsningen.

Karolinska institutet har ökat lärarnas koppling till den kliniska verksamheten genom att göra nya tjänster till kombinationstjänster. Målet är att minst 30 procent av lärartjänsterna skall ha klinisk koppling. De lärare som inte har kombinationstjänst skall vara verksamma vid någon klinik minst två veckor per år. Institutet förhandlar nu om att inrätta kommunala kliniska kombinationstjänster.

De kliniska adjunkterna måste gå igenom en handledarutbildning och visa intresse för pedagogik. Däremot har det inte gått att kräva magisterutbildning alternativt minst 60 poäng i omvårdnad.

Samordning med resten av institutet

Medan forskning och forskarutbildning varit mer integrerade, har grundutbildningen till sjuksköterska inte haft mycket kontakt med institutets övriga verksamhet. Även om det återstår arbete har mycket nu gjorts för att skapa känslan av att Karolinska institutet är ett institut med många, lika viktiga, program. En exempel är att alla program skall kunna utnyttja alla befintliga resurser.

Försök att integrera olika studentgrupper har inkluderat kliniska utbildningsavdelningar och kliniska utbildningscentra där olika grupper gör sin kliniska utbildning. Jämfört med när verksamheten började samarbetar grupperna betydligt bättre.

Kurser som är gemensamma för flera utbildningsprogram planeras och en sådan kurs som redan ges, Global Health, har blivit mycket populär. Inom institutet pågår också diskussioner om att erbjuda tvärvetenskapliga kurser som skulle ge även andra studentgrupper kunskaper om omvårdnadsämnet.

Det har underlättat de blivande sjuksköterskornas integrering i institutet att de numera tillhör samma studentkår som läkarstudenterna. De har också kommit att spela en aktiv roll i kåren.

Forskningsanknytningen

Utbildningens forskningsanknytning har stärkts sedan den tidigare utvärderingen. Medvetenheten om att lektorerna måste koppla undervisningen till sin forskning, och att aktiva forskare måste undervisa, har ökat. De intervjuade studenterna kan också berätta om institutionens forskning.

Undervisningen i forskningsmetodik i anslutning till ämneskurserna har ökat på bekostnad av separata metodkurser. I slutet av utbildningen finns möjlighet för studenterna att skriva sina examensarbeten inom det så kallade Örebroprojektet, ett pågående forskningsprojekt.

Studentinflytande

Studenternas medverkan på olika nivåer har blivit bättre. Karolinska institutet prioriterar studentmedverkan och studenterna har blivit mer aktiva. De intervjuade studenterna säger sig också ha stora möjligheter att påverka utbildningen och programmet för lärarnas kompetensutveckling.

Rutinerna kring kursvärderingar har förbättrats. Studenterna får återkoppling i form av diskussion i grupp. Resultatet av utvärderingen från föregående kurs delges studenterna nästa gång kursen ges.

Lokaler och informationsförsörjning

Från och med höstterminen 2002 finns sjuksköterskeutbildningen i ett nybyggt hus på Campus Syd, invid Huddinge sjukhus. De nya lokalerna upplevs som ett stort lyft för utbildningen. Lokalerna delas med utbildningarna till arbetsterapeut och sjukgymnast samt med specialistutbildningarna för sjuksköterskor. Liksom alla KIs lokaler kan de dock användas av alla utbildningar. Studenterna har tillträde till lokalerna dygnet runt.

Studenterna har tillgång till tre bibliotek: på KIs Campus Nord och Campus Syd samt på Södertörns högskola. Biblioteken har generösa öppettider.

Kvalitetsarbete

Karolinska institutet har gjort en stor satsning på att arbeta med kvaliteten i utbildningen, med ett program för rullande utvärderingar där det ingår att stämma av utbildningen med avnämare. Ett uttryck på kvalitetsarbetet är den gedigna dokumentation som bedömargruppen fick som underlag för sin bedömning.

Omvårdnadsämnets ställning

Karolinska institutet har utrett frågan om omvårdnadsforskningen bör delas upp på de olika medicinska områdena men beslutat att inte splittra ämnet på olika institutioner. Bedömargruppen anser att det är ett riktigt beslut. Det är viktigt för omvårdnadsämnet att få utvecklas inom ramen för en egen institution. En förutsättning för ämnets överlevnad är dock att det utvecklas och synliggörs. Ansvar för utvecklingen av ämnet bör därför förtydligas.